

Hikmet Nâzım bey

Fahrî gazetecilikten sonra faal gazeteciliğe geçen bu zatın hayatı lâtif maceralarla doludur.

Bazı «fahri gazeteciler» vardır. Matbaalar muhitinden ayrılmazlar, gazetecilerle düşüp kalkarlar, duydukları bir haberi hemen gazeteci dostlarına yetiştirirler... Hikmet Nâzım bey bunlardan biridir. Uzun müddet fahri gazetecilikten sonra fırsat bulunca derhal faal gazeteciliğe geçmiş, muhtelif gazetelerde çalışmıştır.

Hikmet Nâzım bey, valliklerde bulunmuş, divan şairleri tarzında kuvvetli şiirler yazmış olan Nâzım paşanın oğlu, Nâzım Hikmet'in babasıdır. Üsküdar'da doğdu eski Mektebi Sultanide (Galatasaray İssesi) okuyarak buradan mezun oldu. Babiâlide bazı vazifelerde bulunduktan sonra Selânik Ünuru ecnebiye müdürlüğüne tâyin edildi; uzun müddet burada kaldı. 1913 te Matbuat müdür muavini, 1914 te Matbuat müdürü oldu. 1918 de Hamburg başkonsolosluğuna tâyin edildi, 1919 da emekliye ayrıldı. Bundan sonra bir kaç gazetede, bilhassa (Yeni Sark) ta idare müdürü olarak çalıştı. Bir kaç sene süren bu faaliyeti mütâakıp, bazı arkadaşları ile birlikte, Kadıköy'de Hâle sinemasını işletti. Vefat ettiği zaman Süreyya sinemasının müdürü idi.

Hikmet bey hafif kanlı, neşeli bir zattı. Hayatı hoş maceralarla doludur.

Galatasaray'dan mezun olduktan bir müddet sonra Selâniğe tâyin edildiği zaman burasını çok beğenmiş, bir çok dostlar peyda etmişti. Bunların çoğu ecnebi idi.

Bir günü Selânik valisi değişik, valiliğe Hasan paşa adında biri geldi. Hasan paşa iyi bir adamdı, fakat tahsili pek mahduttu, ancak okuyup yazabiliyordu. Hikmet beyin ecnebi-lerle temasını hoş görmeyen bazı estli fikirli valiyeye Umuru ecnebiye müdürünün mevkiini sarsabilecek sözler söylemeğe başladı. Hikmet bey bunu öğrenince yapılan telkinleri hükümsüz bırakmak için basit bir usule müracaat etti. Ayda üç kuruşu gözden çıkardı...

Martel konyacı

Vali Hasan paşa çok hesabı bir adamdı, her şeyin ucuzunu arardı. Bir merakı vardı: Her akşam bir kadeh konyak içerdi. Konyanın iyisini sevdiğinden (Martel) markasını alırdı. Hikmet bey bunu öğrenince bir gün sırasını getirerek valiyeye (Martel) konyasını kaçta aldığını sorar. Hasan paşa şu cevabı verir:

— Beş buçuk kuruş!

— Aman efendim, sizden otuz para fazla alıyorlar. Bunun şişesi çeyreğedir. (O zamanlar lira, mecdiye ve çeyreğin memleketin muhtelif yerlerinde fiati başka başka idi. Rumelide mecdiye 19 kuruş, çeyrek dört kuruş otuz paraya geçirdi) emrederseniz bundan böyle size konyacı ben satın alayım.

— Hay hay, pek güzel olur.

Vali haftada bir şişe konyak sarfediyordu. Hikmet bey her şişe için kesesinden otuz para, yani ayda üç kuruş feda etmeği göze almış, fakat bu suretle valinin en ilimat ettiği adamlardan biri olmuştu. Vali muhtelif alışverişlerde muhakkak Hikmet beyin fikrini sorardı.

Hasan paşa, Umuru ecnebiye müdürünü o kadar sevmişti ki yanından ayrılmamağa başlamıştı. Vilâyet dahilinde devir ve teftişe çıktığı zaman da kendisini birlikte götürüyordu.

Bamyalı piliç

Hikmet beyin çok sevdiği bir yemek vardı: Bamyalı piliç... Vali ile birlikte devrî teftişe çıktıkları zaman uğradıkları her yerde şunu fısıldı:

— Vali paşa hazretleri bamyalı piliç çok sever. Sofradan eksik etmeyiniz!

Tabii derhal bamyalı piliç hazırlardı. Önüne sık sık bamyalı piliç çıkarılması valinin dikkatini çeker, bir gün Hikmet beye sorar:

— Hikmet bey bu ne istir, biz her yerde bamyalı piliç karıştıyorduk. Bunlar yemek yemek bilmezler mi?

Hikmet Nâzım bey

Hikmet bey derhal şu cevabı verir:

— Bilirler efendim. Fakat Rumelide en büyük hürmet ve itibar misafire bamyalı piliç ikramıdır. Zati devletlerine hürmetlerinin derecesini göstermek için bamyalı piliç pişiriyorlar!

Vali:

— Çok tuhaf!..

Der, fakat kendisine gösterilen hürmetin eksilmemesi için, bamyalı piliç pişirilmemesini isteyemez!..

Hikmet beyin yaveri

1917 senesinde Viyanaya gitmiştim. Bir dükkânda Hikmet beyle karşılaştım. O zamanlar Matbuat müdürü olan Hikmet bey Almanya ve Avusturya hükümetleri tarafından Berlin ve Viyanayı ziyarete davet edilmişti. Bu münasehette cephele-re girmiş, bir çok tesisatı da görmüştü. Hikmet beyi pek eskiden ailece tanırdık. Bu tesadüfe memnun olduk, görüşmeğe başladık. Bir aralık arkasında bir Avusturya yüzbaşısının dimdik durduğunu gördüm.

— Bu kim?

Diye sordum. Cevap verdi:

— Bizim yaver!

— Ne yaveri?

— Başbayağı yaver!... Avusturya baş kumandanlığı tarafından bu vazifeye tâyin edilmiş. Nereye gidersem arkam sıra geliyor. Görülecek bir işin varsa kendisine havale edelim.

— Hayır teşekkür ederim.

— Dur seni yaverle tanıştırayım.

Yüzbaşısıya döndü, Fransızca olarak bizi birbirimize takdim etti. Sonra:

— Yarın ikindi çayına otelde beklerim. Bristol otelinde misafirim. Bana koskoca bir daire tahsis etmişler. Yatak odası, banyodan başka kabul salonu, çalışma odası da var!

— Hay hay, ziyaretinizde bulunurum.

Son Ekselâns

Ayrıldık, ertesi gün öğleden sonra Bristol oteline gittim, Hikmet beyin dairesine çıktım. Salonunda yaver yalnızca oturuyordu. Selâmlaştık, hal hatır sorduktan sonra:

— Ekselâns nerede?

Dedim.

— Çalışma odasında meşguldür, şimdi gelir... Yalnız, müsaade ederseniz size bir şey soracağım: Mâyyö l6 direktör jeneral ekselâns mıdır?

— Biz kendisine ekselâns deriz.

— Bunu bilmiyordum. Şimdiye kadar ekselâns demediğim için büyük kabahat ettim.

— Üzülmeyin, ekselâns böyle şeylere ehemmiyet vermez.

Bu sırada kapı açıldı, Hikmet bey içeriye girdi. Yaver hemen yerinden fırladı, Hikmet beyin önünde vaziyet aldı.

— Şimdiye kadar size ekselâns demediğim için beni affetmenizi rica ederim, dedi.

Hikmet bey her zamanki güler yüzle cevap verdi:

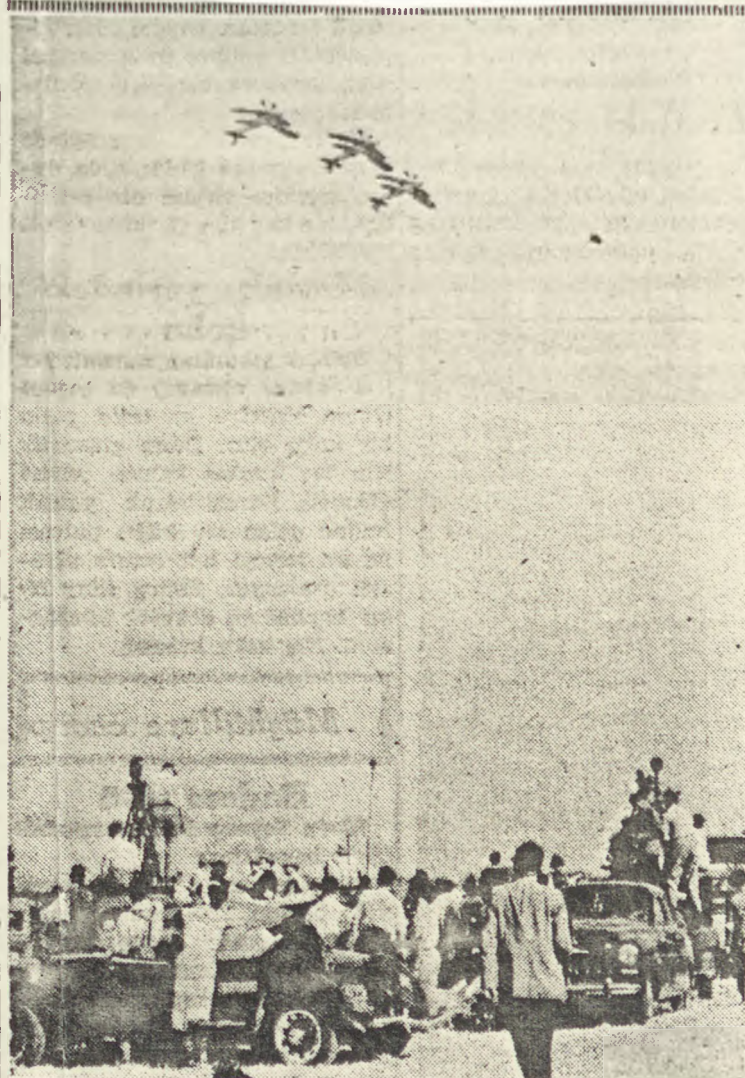
— Zararı yok, siz bana yine eskisi gibi hitap edin.

— Yok yok, artık o kabalı yapamam.

Hikmet bey: «Bu azıllığı sen mi yaptın?» der gibi baktı!..

Operet heyeti

Hikmet bey birinci Dünya harbinden sonra bir aralık sayın Celâl Esat Arseven ve diğer

Fransada Orly hava meydanında büyük hava manevraları! Muhtelif müfrezelerin uçuşu ve bunu merakla takip eden halk.

bir arkadaşla birlikte belli başlı sanatkarları toplayarak bir operet heyeti teşkil etti. Sayın Celâl Esat Arseven'in himmetile bu heyet Viyana ve Fransız operetlerini muvaffakiyetli surette temsil etmeğe başladı. Bugün o ayarda bir operet teşekkülünün bulunma-

dığını teessürle itiraf etmek lâzamdır. Hikmet bey 1876 da doğmuş, 1932 de bir araba çarpması neticesinde yaralanarak ölmüştür. Bütün Kadıköy muhiti kendisini tanıdığından ölümü umumî teessür uyandırmıştı.

Enis Tahsin TİL

